

§ 73.

Stk. 1. Ejendomsretten er ukrænkelig. Ingen kan tilpligtes at afstå sin ejendom, uden hvor almenvellet kræver det. Det kan kun ske ifølge lov og mod fuldstændig erstatning.

Stk. 2. Når et lovforslag vedrørende ekspropriation af ejendom er vedtaget, kan en trediedel af folketingets medlemmer indenfor en frist af tre søgnedage fra forslaget endelige vedtagelse kræve, at det først indstilles til kongelig stadfæstelse, når nyvalg til folketinget har fundet sted, og forslaget påny er vedtaget af det derefter sammentrædende folketing.

Stk. 3. Ethvert spørgsmål om ekspropriationsaktens lovlighed og erstatningens størrelse kan indbringes for domstolene. Prøvelsen af erstatningens størrelse kan ved lov henlægges til domstole oprettet i dette øjemed.

Stk. 1 og 2 stemmer overens med grdl. 1920 § 80, bortset fra, at fristen i stk. 2 er ændret fra „14 dage“ til „tre søgnedage“. Stk. 3 er nyt. Der var i forfatningskommissionen enighed om, at der ikke ved bestemmelsen om domstolsprøvelse af „ekspropriationsaktens lovlighed“ er taget stilling til spørgsmålet om domstolenes adgang til at prøve loves forenelighed med grundloven, jfr. iøvrigt bemærkningerne til § 63. Bestemmelsen udelukker, at der i en ekspropriationslov kan træffes bestemmelse om, at ekspropriationsakten ikke kan indbringes for domstolene. — Ved paragraffens sidste punktum overlades det til lovgivningsmagtens afgørelse, hvorvidt spørgsmål vedrørende erstatningens størrelse mest hensigtsmæssigt kan henlægges til domstole, oprettet i dette øjemed. Indtil sådanne domstole måtte blive oprettet, henhører spørgsmålet under de almindelige domstole.

§ 73 blev ikke ændret i rigsdagen og blev heller ikke nævnt i udvalgenes betænkninger. Men under forhandlingerne i tingene var den genstand for megen omtale. Udtalelserne angik for det første betydningen af de nye bestemmelser i stk. 3 i forhold til den gældende ret. Herom kan henvises til udtalelser af Hans Hedtoft (f. 2222—23), Elgaard (f. 2234), Karl Olsen (f. 2247—48), Malchau (l. 522), Federspiel (l. 558—59), Nielsen-Man (l. 579—80) og statsministeren (f. 2692 og l. 614—15). Men dernæst rejstes og drøftedes spørgsmålet om en *udvidet grundlovmæssig beskyttelse af ejendomsretten*, særlig med henblik på de såkaldte *erstatningsfrie reguleringer* af ejendomsrettens grænser. Udtalelser herom findes f. 2314 ff. og 2752—53 (Thestrup), f. 2630 (Lorentzen), f. 2673 (Karl Olsen), f. 2682 og 2684—85 samt 2705, 2706 og